

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-14775565
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KUBUK
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN PERİHAN KOCA'NIN
TBMM 7/34968 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

7/34968
GK 28

SORULAR

Mikro plastik, günlük hayatta kullanılan plastik ürünlerin zamanla çeşitli faktörler aracılığıyla parçalanması sonucu oluşan 5 milimetreden küçük plastikleri tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. Mikro plastik kirliliğinin besin zincirinin temeline kadar ulaştığı ve milimetrik boyuttaki canlılarca dâhi tüketilebildiği bilinmektedir. Balıklar ve kuşların bu plastikleri yemek suretiyle, boğulup ölebildikleri de ifade edilmektedir.

Plastiklerin üretim aşamasında katılan PE, PP ve PET gibi kimyasallar gerek deniz canlılarında gerekse de insan üzerinde ciddi sağlık bozucu etkilere (Kanser, hormon bozukluğu vb.) sahip olabilmektedir.

Akdeniz Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi'nin, Türkiye denizlerinde yapmış olduğu araştırmalarda Mersin, İskenderun ve Antalya kıyılarında binlerce balık örneği incelenmiştir.

Araştırma sonucunda balıkların sindirim sistemlerinde mikro plastik tespit edildiğine dair veriler kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Yapılan araştırmaya göre balık türlerinin hemen hemen hepsinde mikro plastik bulunmuştur.

Bu bağlamda;

- 1) Bakanlığınızın, deniz ve su kaynaklarının plastiklerden arındırılmasına dair herhangi bir çalışması var mıdır?
- 2) Bakanlığınız nezdinde, denizlerin plastiklerden temizlenmesi ve kirliliğin durdurulmasına yönelik uluslararası bir iş birliği girişi var mıdır?
- 3) Ağırlıklı olarak tekstil, otomotiv, ambalaj gibi sektörlerde yoğun bir şekilde üretilen plastiklerin yarattığı çevresel tahribat düşünüldüğünde plastik üretiminin sınırlandırılmasına dair herhangi bir düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz?
- 4) Akdeniz Bölgesi'nde oluşan plastik kirliliğinin bölgede üretilen plastiklerle beraber Avrupa'dan güney illerimize ithal edilen plastik çöplerin de etken olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda bakanlığınız Avrupa'dan Mersin, Adana gibi illere getirilen çöplerin ithalatını durdurmayı düşünüyor mu?

CEVAP

1) Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi kapsamında, denize kıyısı bulunan illerimizde, ilgili kurum/kuruluşlarla eş güdümlü hazırlanan Deniz Çöpleri İl Eylem Planları, plastik atıklar da dâhil olmak üzere, denizlerimizin atıklarla kirlenmesinin önlenmesine yönelik temizlik, eğitim ve halkın bilinçlendirilmesi çalışmalarını içermektedir. Bu çalışmalar çerçevesinde günümüze kadar yaklaşık 240.000 tonu plastik olmak üzere, 300.000 ton deniz çöpi toplanmıştır.

Ayrıca, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından, söz konusu genelge kapsamında kurum/kuruluşlarca yürütülen çalışmalar, Yıllık Faaliyet Raporu olarak Bakanlığınıza

sunulmaktadır. Plastik atıklar da dâhil olmak üzere toplanan deniz çöprü miktarına ilişkin veriler ise üçer aylık dönemler hâlinde Bakanlığımıza iletilmektedir.

2) Bakanlığımız, deniz çöpleri ve plastik kirliliğiyle mücadele kapsamında, uluslararası düzeyde yürütülen çalışmaları takip etmekte, bu süreçlere aktif katılım sağlamak ve alınan kararların ulusal politikalara entegre edilmesi için gerekli çalışmaları yürütmektedir.

- Ülkemizin taraf olduğu Bükreş Sözleşmesi (Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi) ve Barselona Sözleşmesi (Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi) çerçevesinde oluşturulan teknik çalışma grupları, komiteler ve toplantılar düzenli takip edilmektedir. Mevcut politikalar, bahse konu sözleşmelerde alınan kararlarla uyumlu şekilde yürütülmektedir.

- Her yıl, G20 Deniz Çöpleri Eylem Planı'na ilişkin düzenli raporlandırma yapılmakta; bu rapor aracılığıyla, ülkemizin deniz çöprü yönetimine ilişkin bilgiler uluslararası düzeyde paylaşılmaktadır.

- Birleşmiş Milletler Çevre Meclisi (UNEA) tarafından başlatılan plastik kirliliğinin sona erdirilmesine yönelik uluslararası sözleşmenin hazırlık sürecine, Bakanlığımız aktif olarak katılım sağlamaktadır. Bu kapsamda, müzakereler düzenli olarak izlenmekte; denizlerde plastik kirliliğinin önlenmesine yönelik sürece katkı sunacak teknik görüşler ile politika önerileri geliştirilmektedir.

3) Dünyadaki doğrusal ekonomi modeline dayalı "al-kullan-at" anlayışı; kaynakların azalmasına, iklim değişikliğine ve çevre kirliliğine neden olmaktadır. Türkiye olarak bu konuda önemli bir adım atarak, Ulusal Döngüsel Ekonomi Stratejisi ve Eylem Planını (2025-2028) (UDESEP) hazırlanmış olup 18/10/2025 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Yeşil Mutabakat Eylem Planı ve 12. Kalkınma Planımızla uyumlu olan bu strateji; "önle-azalt-yeniden kullan-geri dönüştür" yaklaşımını esas almaktadır.

UDESEP kapsamında, döngüsellik potansiyeli yüksek yedi öncelikli sektöre odaklanıyoruz: ambalaj, batarya ve araç, elektrik ve bilgi işlem teknolojileri, gıda ve biyokütle, inşaat ve binalar, plastik ve tekstil. Strateji belgemizde, 6 stratejik hedef, 22 amaç ve 53 eylem tanımlanmıştır. Eylemleri hayata geçirmek için kamu, özel sektör ve sivil toplum dahil olmak üzere 43 farklı kurum ve kuruluş sorumlu olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan, tek kullanımlık plastiklerden kaynaklanan kirliliğin önlenmesine yönelik alınacak tedbirlerin yer aldığı ve kurum ve kuruluşlarımıza yol göstermesi amacıyla Bakanlığımız tarafından Tek Kullanımlık Plastikler, Deniz Çöpleri ve Mikroplastikler Yol Haritası (TEKUP) hazırlanmış olup 12/8/2025 tarihinde Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü web sitesinde yayımlanmıştır.

Yol haritasında, kısa vadede 3 yıl, orta vadede 8 yıl, uzun vadede ise 8 yılın üzerinde hedeflerle toplam 44 eylem belirlenmiştir. Amacımız, yalnızca mevzuat değişikliği yapmak değil; aynı zamanda toplumda kültürel ve davranışsal bir dönüşüm sağlamaktır.

4) Türkiye'de geri kazanımı mümkün olmayan atıklar ile bertaraf amaçlı atık ithalatına izin verilmemektedir. Ekonomik değeri olan bazı tehlikesiz atıklar geri dönüştürülmek üzere ithal edilmektedir.

Ülkemizde sanayicimizin ihtiyacı olan, çevresel risk oluşturmeyen ve geri dönüştürülebilen, ekonomik değere sahip olan bazı tehlikesiz atıkların ithalatı "Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2025/3)" çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Bu Tebliğ Ticaret Bakanlığı tarafından Bakanlığımız görüşleri de alınarak yayımlanmakta olup, her yıl revize edilmektedir.